

**Brüssel, 16. detsember 2025
(OR. en)**

16905/25

**Institutsioonidevaheline
dokument:
2025/0103(COD)**

**CODEC 2152
INDEF 186
COPS 692
POLMIL 439
IND 626
MAP 164
FIN 1564
ECOFIN 1754
RECH 561
DIGIT 277
TRANS 653
SIMPL 214
PE 110**

KIRJALIK TEAVE

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega muudetakse määrusi (EL) 2021/694, (EL) 2021/695, (EL) 2021/697, (EL) 2021/1153, (EL) 2023/1525 ja (EL) 2024/795, et stimuleerida kava „ReArm Europe“ rakendamise eesmärgil kaitsetarbelisi investeeringuid ELi eelarvest – Euroopa Parlamendi esimese lugemise tulemus (Strasbourg, 15.–18. detsember 2025)

I. SISSEJUHATUS

Vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 294 ja kaasotsustamismenetluse praktilist korda käsitlevale ühisele deklaratsioonile¹ toimus nõukogu, Euroopa Parlamendi ja komisjoni vahel rida mitteametlikke kontakte eesmärgiga jõuda eespool nimetatud ettepaneku suhtes kokkuleppele esimesel lugemisel.

¹ ELT C 145, 30.6.2007, lk 5.

Sellela seoses esitas tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni (ITRE) esimees Borys BUDKA (PPE, PL) selle komisjoni nimel kompromissmuudatusettepaneku (muudatusettepanek 2) eespool nimetatud määruse ettepaneku muutmiseks, mille kohta raportöör Rihards KOLS (ECR, LV) oli koostanud raporti projekti. Kõnealuse muudatusettepaneku suhtes jõuti kokkuleppele eespool nimetatud mitteametlike kontaktide käigus. Lisaks esitas fraktsioon The Left muudatusettepaneku komisjoni ettepaneku tagasilükkamiseks (muudatusettepanek nr 3) ning Suveräänsete Rahvusriikide Euroopa fraktsioon esitas kaks muudatusettepanekut (muudatusettepanekud 4 ja 5) seadusandliku akti eelnõu muutmiseks².

II. HÄÄLETUS

Täiskogu võttis 16. detsembril 2025 toimunud hääletusel eespool nimetatud määruse ettepaneku muutmiseks esitatud kompromissmuudatusettepaneku (muudatusettepanek nr 2) vastu. Muid muudatusettepanekuid vastu ei võetud. Selliselt muudetud komisjoni ettepanek kujutab endast parlamendi esimese lugemise seisukohta, mis on esitatud käesoleva dokumendi lisas toodud parlamendi seadusandlikus resolutsioonis³.

Parlamendi seisukoht vastab institutsioonide vahel eelnevalt kokkulepitule. Seetõttu peaks nõukogul olema võimalik parlamendi seisukoht heaks kiita.

Õigusakt võetakse seejärel vastu parlamendi seisukohale vastavas sõnastuses.

² Euroopa Parlamendi kodukorra artikli 60 lõike 3 kohaselt võib fraktsioon või miinimumlävendile vastav arv parlamendiliikmeid taotleda, et täiskogul pannakse esialgse kokkuleppe asemel hääletusele seadusandliku akti eelnõu muudatusettepanekud.

³ Seadusandlikus resolutsioonis esitatud parlamendi seisukoha versioonis on ära märgitud komisjoni ettepanekusse muudatusettepanekuga tehtud muudatused. Komisjoni teksti lisatud tekst on esile tõstetud *paksus kaldkirjas*. Sümbol „■“ tähistab välja jäetud teksti.

P10_TA(2025)0320

Kava „ReArm Europe“ rakendamise eesmärgil kaitseotstarbeliste investeeringute ergutamine ELi eelarvest

Euroopa Parlamendi 16. detsembri 2025. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrusi (EL) 2021/694, (EL) 2021/695, (EL) 2021/697, (EL) 2021/1153, (EL) 2023/1525 ja (EL) 2024/795, et stimuleerida kava „ReArm Europe“ rakendamise eesmärgil kaitseotstarbelisi investeeringuid ELi eelarvest (COM(2025)0188 – C10-0070/2025 – 2025/0103(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2025)0188),
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artikleid 114, 164, 172 ja 173, artikli 175 kolmandat lõiku, artikleid 176, 177, 178, 182, 183 ja 188 ning artikli 192 lõiget 1, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C10- 0070/2025),
- võttes arvesse õiguskomisjoni arvamust esitatud õigusliku aluse kohta,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3 ning artikleid 164 ja 172, artikli 173 lõiget 3, artikli 175 kolmandat lõiku, artikleid 177 ja 178, artikli 182 lõikeid 1 ja 4, artiklit 183, artikli 188 teist lõiku ning artikli 192 lõiget 1
- võttes arvesse eelarvekomisjoni hinnangut eelarvele,
- võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 18. septembri 2025. aasta arvamust¹,
- võttes arvesse Regioonide Komitee 15. oktoobri 2025. aasta arvamust²,
- võttes arvesse vastutava komisjoni poolt kodukorra artikli 75 lõike 4 alusel heaks kiidetud esialgset kokkulepet ja nõukogu esindaja poolt 10. novembri 2025. aasta kirjas võetud kohustust kiita Euroopa Parlamendi seisukoht heaks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4,
- võttes arvesse kodukorra artikleid 60, 41 ja 58,
- võttes arvesse julgeoleku- ja kaitsekomisjoni ning transpordi- ja turismikomisjoni

¹ *Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata.

² ELT C, C/2025/6325, 3.12.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/6325/oj>.

arvamusi,

- võttes arvesse tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni raportit (A10- 0172/2025),
- 1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha;
- 2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon asendab selle uue ettepanekuga, muudab seda oluliselt või kavatseb seda oluliselt muuta;
- 3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 16. detsembril 2025. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2025/..., millega muudetakse määrusi (EL) 2021/694, (EL) 2021/695, (EL) 2021/697, (EL) 2021/1153 ja (EL) 2024/795, et ergutada kava „ReArm Europe“ rakendamise eesmärgil kaitseotstarbelisi investeeringuid ELi eelarvest

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid *164 ja 172, artikli 173 lõiget 3, artikli 175 kolmandat lõiku, artikleid 177 ja 178, artikli 182 lõikeid 1 ja 4, artiklit 183, artikli 188 teist lõiku ja artikli 192 lõiget 1,*

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt³

¹ 18. septembri 2025. aasta arvamus (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).

² ELT C, C/2025/6325, 3.12.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/6325/oj>.

³ Euroopa Parlamendi 16. detsembri 2025. aasta seisukoht.

ning arvestades järgmist:

- (1) Enneolematu geopoliitilise ebastabiilsuse ning piirkondliku ja üleilmse ohutaseme kiire tõusu **ning üleilmse julgeolekuolukorra kiire halvenemise tõttu, eelkõige Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu Ukraina-vastase agressioonisõja tõttu, mis on tekitanud liidule ja selle liikmesriikidele suure tavapärase sõjaliste ohtude realiseerumise ohu**, tuleb liidu kulutusi **kerksuse**, julgeoleku ja kaitsega seotud teadus-, **uuendus-** ja arendustegevusele, tööstussuutlikkuse suurendamisele ning taristu arendamisele kiiresti ja märkimisväärselt suurendada. **Euroopa kaitsesektori tehnoloogilisel ja tööstuslikul baasil (EKTTB) on püsivaid takistusi investeringute tegemiseks rahastamise, eelkõige erasektoripoolse rahastamise saamisel, mis tuleneb riskidest, mida turuosalised selliste investeringutega seostavad. Seetõttu on äärmiselt oluline kasutada avaliku sektori kaitsealaseid investeringuid võimenduseks.** Nagu on märgitud komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 19. märtsi 2025. aasta ühises valges raamatus „Euroopa kaitsevalmidus 2030“ (edaspidi „ühine valge raamat“), millega luuakse kavale „ReArm Europe“ raamistik, peaks liit **seetõttu** tegema rohkem, et pakkuda oma eelarvest Euroopa kaitseotstarbeliste investeringute kiireloomuliseks suurendamiseks toetust, **ja ka liikmesriikide enda kaitsekulutusi tuleks suurendada.**

Liidu rahastamisprogrammide kasutamine kahesuguse kasutusega ja kaitseotstarbelise tehnoloogia ja toodete toetamiseks suurendab Euroopa kaitsevalmidust. Sellise kasutuse eesmärk on ühtlasi tõhustada liikmesriikide vahel tsiviil-sõjalist koostööd, võttes arvesse vastastikku kasulikku ülekanduvat mõju. Asjaomastest liidu programmidest toetatavate meetmete puhul võiks igakülgset arvesse võtta Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni (NATO) ja muude partnerite asjaomast tegevust, kui see tegevus teenib liidu julgeoleku- ja kaitsehuve.

- (2) *Tiiptasemel kahesuguse kasutusega tehnoloogia ja kaitsevõime arendamisse investeerimist tuleks soodustada seetõttu, et sellised investeeringud aitavad saavutada ühiskonna kerkuse, julgeoleku ja konkurentsivõime valdkonnas liidu laiemaid eesmärke. Liidu julgeolekuolukorra halvenemisega seotud riske arvesse võttes tuleb kahesuguse kasutusega tehnoloogiat ja kaitsetööstust arendada kogu liidus tagamaks, et kõik liikmesriigid annavad tugevasse ja kerkesse EKTTBsse oma panuse ja saavad sellest kasu.*

- (3) Liidu konkurentsivõimet aitab suurendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2024/795⁴ loodud Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm (STEP), mille kaudu kaasatakse vahendeid 11 olemasolevast liidu programmist, et arendada elutähtsat tehnoloogiat kolmes järgmises strateegilises sektoris: digitehnoloogia ja süvatehnoloogia innovatsioon, puhas ja ressursitõhus tehnoloogia ning biotehnoloogia. STEP on seega sobiv vahend, mille kaudu suunata liidu vahendeid kooskõlastamise ja koostoime abil kaitsevaldkonda, sealhulgas kaitsetarbeliste toodete ja tehnoloogia arendamiseks vajalikku kujunemisjärgus digitehnoloogiasse.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. veebruari 2024. aasta määrus (EL) 2024/795, millega luuakse Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm (STEP) ja muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ ning määrusi (EL) 2021/1058, (EL) 2021/1056, (EL) 2021/1057, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 223/2014, (EL) 2021/1060, (EL) 2021/523, (EL) 2021/695, (EL) 2021/697 ja (EL) 2021/241 (ELT L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj>).

- (4) Kaitsepoliitilise tähtsusega tehnoloogiat on STEPi raames kindlaks määratud kolmes strateegilises sektoris võimalik toetada juba praegu, kuid tundub, et kaitsektoris oleks teadusuuringute, tööstuse ja innovatsiooni arendamise potentsiaali vaja veel rohkem suurendada ning selleks tuleks STEPi raames kindlaks määrata neljas strateegiline sektor, ***mis keskenduks*** kaitsetehnoloogiale, ohustamata juhtpositsiooni, mille liit kavatseb ülejäänud kolmes kindlaksmääratud sektoris tehnoloogia alal saavutada. Sellega, et määratakse kindlaks uus strateegiline sektor, peaks olema tagatud, et STEPi stiimuleid kasutatakse uuenduslikku kaitsetehnoloogiasse suunatavate liidu rahaliste vahendite suurendamiseks, et praegustele ja tekkivatele ohtudele tulemuslikult reageerida ja aidata kooskõlas STEPi eesmärkidega Euroopa konkurentsivõimet suurendada. Kaitsetehnoloogia all tuleks mõista tehnoloogiat, mis sisaldub ***kaitseotstarbelistes toodetes, sealhulgas*** Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/43/EÜ⁵ lisas osutatud ***kaitseotstarbelistes toodetes, või mis on vajalik nende väljatöötamiseks ja tootmiseks. Kooskõlas määruse (EL) 2024/795 artikli 2 lõike 1 punktis a sätestatud ülejäänud kolme sektori suhtes kohaldatava käsitusega peaks komisjon kõnealuses määruses sätestatud suuniseid, sealhulgas kaitsetehnoloogia tõlgendamist käsitlevaid suuniseid ajakohastama, et need hõlmaksid ka neljandat strateegilist sektorit.*** Tehisintellektivaldkonnas peaksid peamiseks taristuks kujunema tehisintellekti gigatehased, mille abil tehisintellekti võimsust kaitsetehnoloogias kiiresti suurendada.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta direktiiv 2009/43/EÜ kaitseotstarbeliste toodete ühendusesisese veo tingimuste lihtsustamise kohta (ELT L 146, 10.6.2009, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/43/oj>).

- (5) Et optimeerida STEPiga hõlmatud programmide suutlikkust suunata liidu vahendeid **kaitsevaldkonna vajaduste täitmiseks**, tuleb ühtlasi selgitada, et nende programmidega võib taotleda eesmärgi ja toetada tegevusi, mis on seotud EKTTB **konkurents- ja kerksuse** parandamisega ning kaitsevaldkonna teadus- ja arendustegevusega.
- (6) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/695⁶ loodud programm „Euroopa horisont“ on liidu ■ teadusuuringute ja innovatsiooni rahastamise programm, **millel on liidu üleilmse teadus- ja tehnoloogiavaldkonna juhtpositsiooni seisukohast keskne roll**. Kõnealuse määrusega kasutusele võetud Euroopa Innovatsiooninõukogu rahastamisvahendist „Accelerator“ toetatakse eelkõige läbimurdepotentsiaaliga ja murrangulist innovatsiooni, millel on kasvupotentsiaal, kuid mis võib erainvestorite jaoks olla liiga riskantne. Kaitsesektoris tegutsevatel väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel (VKEd), **iduettevõtjatel ja mõnedel väikestel keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatel** on uuenduslike toodete turustamiseks raha vaja.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/695, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ ja kehtestatakse selle osalemis- ja levitamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1290/2013 ja (EL) nr 1291/2013 (ELT L 170, 12.5.2021, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj>).

Sellistel õigussubjektidel on võrreldes muudes sektorites tegutsevate **õigussubjektidega** palju raskem raha saada. *Nagu on rõhutatud ühises valges raamatus, tuleb Euroopa kaitsevalmidust suurendada, sest Euroopat mõjutavad praegu sõda, agressioon ja muu vaenulik tegevus. Seepärast tuleb märkimisväärselt suurendada toetust suure mõjuga kaitsealasele innovatsioonile, sealhulgas hädavajalikku toetust VKEdele, iduettevõtjatele ja teatavatele sellistele väikestele keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatele, kes on valmis tegelema sellise suure mõjuga kaitsealase innovatsiooniga suuremas mastaabis. Liidu programmide, sealhulgas Euroopa Kaitsefondi praegune struktuur ei taga aga sellise toetuse tulemuslikuks ja õigeaegseks kasutuselevõtuks vajalikku ulatust, paindlikkust ega kiirust. Praegune struktuur võib tekitada kaitsesektori õigussubjektidele ebakindluse, mis puudutab toetuse saamise võimalust võimaliku kahesuguse kasutusega rakenduste jaoks. Kuna praegustes oludes on väga suur oht, on erakorralised meetmed põhjendatud ja vajalikud.*

Kuigi kaitsealast teadus- ja arendustegevust toetatakse Euroopa Kaitsefondi kaudu, mis on programmi „Euroopa horisont“ eriprogramm, on ***praegust strateegilist konteksti arvestades*** asjakohane avada Euroopa Innovatsiooninõukogu rahastamisvahend „Accelerator“ ka võimaliku kahesuguse kasutusega rakendustega seotud meetmete jaoks, ***edendades samal ajal tsiviilrakenduste kasutamist***. Euroopa Innovatsiooninõukogu rahastamisvahendi „Accelerator“ STEPi kasvukavast (edaspidi „kava“) kasvuettevõtetele antavat toetust tuleks laiendada ka pangalaenu saamiseks kõlbmatutele VKEdele, sealhulgas iduettevõtetele ja pangalaenu saamiseks kõlbmatutele väikestele keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatele, näiteks üksustele, kes on juba saanud toetust rahastamisvahendist „Accelerator“ ja kes tegelevad ***elutähtsa kaitsetehnoloogia valdkonnas*** läbimurdelise ja murrangulise innovatsiooniga, mille jaoks pangalaenu ei anta, ***edendades samal ajal asjakohasel juhul kahesuguse kasutuse potentsiaaliga tehnoloogia innovatsiooni***. ***Olemasolevate kaitseotstarbeliste rahastamisvahendite, eelkõige Euroopa Kaitsefondi ja programmi „InvestEU“ raames kasutusele võetud kaitsevaldkonna omakapitalirahastu kaudu ei ole võimalik anda kasvutoetust otseste omakapitaliinvesteeringute vormis, see tähendab toetusena, mille puhul antakse rahalised vahendid otse ettevõtjatele.***

*Seetõttu tuleb kava avada elutähtsa kaitsetehnoloogia valdkonnas tehtavale innovatsioonile, et toetada kaitsesektorisse investeerivaid õigussubjekte, tagades samal ajal vastastikuse täiendavuse muude olemasolevate liidu vahenditega. Seetõttu on õige kehtestada **kehtivas mitmeaastases finantsraamistikus** sihipärane erand määruse (EL) 2021/695 artikli 7 lõikes 1 sätestatud põhimõttest, mille kohaselt keskendutakse programmi „Euroopa horisont“ raames toimivas teadus- ja innovatsioonitegevuses üksnes tsiviilrakendustele, vältides seejuures tarbetut dubleerimist. **Sihipärane erand ei mõjuta seda, millise tulemuseni jõutakse läbirääkimistel, mida järgmise mitmeaastase finantsraamistiku üle hakatakse pidama. Komisjon peaks tagama sihipärase erandi kohaldamise üle korrektse järelevalve, sealhulgas Euroopa Innovatsiooninõukogu seire ja hindamise raames asjakohaste andmete kogumise ja esitamise kaudu, tekitamata osalejatele suuremat halduskoormust.***

(7) *Kuna kahesuguse kasutusega rakendustega seotud innovatsioonitegevus võib mõjutada liidu strateegilisi varasid, huve, autonoomiat või julgeolekut või liidu ja selle liikmesriikide strateegilisi huve, võib programmi „Euroopa horisont“ asjaomastes tööprogrammides olla vaja toetuskõlblikkuse reegleid kohandada, et osalemist oleks võimalik piirata üksnes liikmesriikides asutatud õigussubjektidega või lisaks liikmesriikidele kindlaksmääratud assotsieerunud riikides asutatud õigussubjektidega või et välistada selliste liidus või assotsieerunud riikides asutatud õigussubjektide osalemine, kes on otseselt või kaudselt mitteassotsieerunud kolmandate riikide või mitteassotsieerunud kolmandate riikide õigussubjektide kontrolli all. Selle võimaluse loomiseks tuleks määruse (EL) 2021/695 artikli 48 lõiget 2 muuta. Võimalus toetuskõlblikkuse reegleid asjaomastes tööprogrammides kohandada on konkreetselt seotud uue innovatsioonitegevusega, millel on kahesuguse kasutusega rakendused, ning see ei mõjuta reegleid, millega reguleeritakse programmi „Euroopa horisont“ raames tsiviilrakendustega tegevuste toetamist või selliste tegevuste rahastamist.*

- (8) *Kuna elutähtsa kaitsetehnoloogiaga seotud innovatsioonitegevus võib märkimisväärselt mõjutada liidu ja selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuve, tuleb kehtestada toetuskõlblikkuse erireeglid, millega tagatakse kaitsetööstussektoris kooskõla muude liidu vahenditega ja milles võetakse arvesse Venemaa Ukraina-vastast agressioonisõda.*

Nimetatud toetuskõlblikkuse erireeglite kohaselt peaks osalemine piirduma õigussubjektidega, kes on asutatud liidus, Ukrainas või riigis, mis kuulub Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EFTA), mis on Euroopa Majanduspiirkonna liige (EMP liikmesriik) ja assotsieerunud programmiga „Euroopa horisont“. Nende reeglite kohaselt peaks olema välistatud selliste õigussubjektide osalemine, kes on sellise kolmanda riigi otsese või kaudse kontrolli all, mis ei ole Ukraina ega programmiga „Euroopa horisont“ assotsieerunud EMP liikmesriik, või sellise kolmanda riigi õigussubjektide otsese või kaudse kontrolli all. Õigussubjekt, kes on asutatud liidus või programmiga „Euroopa horisont“ assotsieerunud EMP liikmesriigis ja kes on sellise kolmanda riigi kontrolli all, mis ei ole Ukraina ega programmiga „Euroopa horisont“ assotsieerunud EMP liikmesriik, peaks siiski olema õigus olla toetusesaaja, tingimusel et komisjonile tehakse kättesaadavaks tagatised, mis on heaks kiidetud vastavalt selle liikmesriigi või EMP liikmesriigi menetlustele, kus õigussubjekt on asutatud.

(9) ***Tunnistades tungivat ja erakorralist vajadust liidu suveräänsust ja julgeolekut tugevdada, nagu on sätestatud määruses (EL) 2024/795, ning selleks, et tagada rahaliste vahendite kiire kasutuselevõtt ja reinvesteeringud elutähtsates sektorites, sealhulgas programmi „Euroopa horisont“ alla kuuluva Euroopa Innovatsiooninõukogu rahastamisvahendi „Accelerator“ kohaste kahesuguse kasutusega tehnoloogia ja kaitseprojektide puhul, on asjakohane teha Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2024/2509⁷ (edaspidi „finantsmäärus“) artikli 212 lõikest 3 erand. Nende asjaolude tõttu, ja kuna rahalised vahendid tuleb kiiresti kättesaadavaks teha, on eriti tähtis, et tagasimakseid, sealhulgas tagastatavaid ettemakseid, tulusid ja kasutamata summasid, millest on maha arvatud programmi „Horisont 2020“ alla kuuluva Euroopa Innovatsiooninõukogu katseprojekti Euroopa Innovatsiooninõukogu segarahastamisvahendi investeerimiskomponendi tasud ja kulud, oleks liidu eelarvesse kandmise asemel võimalik reinvesteering Euroopa Innovatsiooninõukogu fondi, et rahastada tsiviilrakendustega projekte ning kahesuguse kasutusega tehnoloogia ja kaitsevaldkonna projekte, mis saavad muudetud kohaldamisalast kasu. Finantsmääruse artikli 212 lõikes 3 sätestatud ajapiirangut tuleks muuta, et tagada erandlike asjaolude korral mõistlik rakendamine. Selle võimaluse loomiseks tuleb kõnealusest sättest kehtestada erand.***

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (10) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/697⁸ loodud Euroopa Kaitsefond on liidu kaitsetööstuse konkurentsivõime, uuenduslikkuse, tõhususe ja tehnoloogilise sõltumatuse suurendamise valdkonna juhtiv programm. Kaitsefondist on kavas toetada meetmeid, mis soodustavad murrangulise kaitsetehnoloogia väljatöötamist. Et paremini arvesse võtta selliste meetmete eripära, näiteks nende eriti väikest mahtu, või erilist vajadust kiire toetuse järele, on asjakohane ***märkimisväärselt lühendada ja*** lihtsustada korda, mille alusel nende meetmete toetamise üle otsustatakse, ning määrata samal ajal tööprogrammis kindlaks tingimused, mille alusel toetuse kohta otsus teha, ***kahjustamata seejuures tipptaseme põhimõtet***.

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/697, millega luuakse Euroopa Kaitsefond ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2018/1092 (ELT L 170, 12.5.2021, lk 149, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj>).

- (11) Euroopa Kaitsefondi ja muude liidu programmide koostoimet tuleks samuti ära kasutada. Selleks peaks liikmesriikidel, liidu institutsioonidel, organitel ja asutustel, kolmandatel riikidel, rahvusvahelistel finantsasutustel ja muudel kolmandatel isikutel olema võimalik teha Euroopa Kaitsefondi sihtotstarbelise välistulu vormis vabatahtlikke sissemaksid. Liikmesriikidel peaks olema võimalik neile eelarve jagatud täitmise raames eraldatud vahendeid vabatahtlikult Euroopa Kaitsefondi ümber paigutada ning teatavate meetmete puhul peaks olema võimalik kombineerida Euroopa Kaitsefondi toetusi muude liidu programmide kaudu antavate toetustega, tingimusel et kumulatiivne liidu toetus ei ületa meetme rahastamiskõlblikke kogukulusid.

(12) *Euroopa Ülemkogu otsustas 23. juunil 2022 anda Ukrainale kandidaatriigi staatuse, väljendades seeläbi kindlat tahet siduda ülesehitamine liiduga ühinemise suunas liikumisel tehtavate reformidega. Euroopa Ülemkogu otsustas 15. detsembril 2023 alustada Ukrainaga ühinemisläbirääkimisi ning kinnitas, et liit ja selle liikmesriigid annavad pikaajaliselt ja koos partneritega panuse Ukraina ees võetavatesse julgeolekukohustustesse, mis aitavad edaspidi Ukrainal end kaitsta, seista vastu destabiliseerimiskatsetele ja hoida ära agressiooniaktid. Kindel toetus Ukrainale on liidu peaeesmärk ja sobiv väljendus liidu kindlale poliitilisele tahtele toetada Ukrainat nii kaua, kui seda on vaja.*

Komisjon tegi 5. märtsil 2023 ettepaneku luua rahastamisvahend (edaspidi „Ukraina toetusvahend“), mille eesmärk on aidata toime tulla kahjuga, mis on Venemaa agressioonisõjaga tekitatud Ukraina kaitsesektori tehnoloogilisele ja tööstuslikule baasile (edaspidi „Ukraina KTTB“), ning toetada selle ülesehitamist, taastamist ja ajakohastamist, võttes arvesse, et tulevikus võidakse see EKTTBsse integreerida. Sestsaadik, kui Ukrainas algas täiemahuline Venemaa sissetung, on Ukraina KTTB oma teadus-, arendus- ja innovatsioonisuutlikkust väga palju edasi arendanud, et rahuldada Ukraina relvajõudude vajadusi. See tähendab, et kui EKTTB ja Ukraina KTTB vahel tagataks tihedam koostöö, oleks EKTTB-l nendele võimetele juurdepääs, see aitaks kaasa EKTTB konkurentsivõime ja innovatsiooni edendamise eesmärgi saavutamisele ning oleks ühtlasi kooskõlas liidu pideva toetusega Ukraina kaitsealase tootmisvõimsuse suurendamisele. Võttes arvesse liidu ja Ukraina ühiseid eesmärke kaitsealase teadus- ja arendustegevuse valdkonnas ning arvestades kasu, mida kumbki pool sellega seoses tihedamast integratsioonist arvatavasti saaks, on seetõttu asjakohane kaasata Ukraina Euroopa Kaitsefondi.

- (13) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/694⁹ loodud programmi „Digitaalne Euroopa“ eesmärk on toetada ja kiirendada Euroopa majanduse, tööstuse ja ühiskonna üleminekut digitehnoloogiale ning suurendada üleilmses digimajanduses Euroopa konkurentsivõimet. Selles kontekstis peaks programmi eesmärk olema toetada kõigi oma erieesmärkide raames eelkõige projekte, teenuseid ja pädevusi, millel on võimalik kahesugune kasutus. ***See aitaks tugevdada liidu ühiskonna kerksust käimasolevate hübriidrännakute ja välissekkumise suhtes. Kuna kahesuguse kasutusega tehnoloogia projektide puhul on piiriülene koostöö ja liikmesriikidevahelise tehnosiirde hõlbustamine digisektoris strateegiliselt tähtis, peaks komisjon kahesuguse kasutusega tehnoloogia projektide lepingute sõlmimisel võtma arvesse üleeuroopalist mõõdet. Seepärast on asjakohane muuta see hindamiskriteerium kahesuguse kasutusega tehnoloogia projektide puhul kohustuslikuks.***

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/694, millega luuakse programm „Digitaalne Euroopa“ ja tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2015/2240 (ELT L 166, 11.5.2021, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/694/oj>).

- (14) Oma tehnoloogilise suveräänsuse ja konkurentsivõime suurendamiseks vajab liit andmetöötlus-, pilve- ja andmetaristut, mis on vajalikud, et saavutada tehisintellekti vallas liidripositsioon. Euroopa tehisintellektistrateegia raames on tähtis osa tehisintellektitehastel ja tehisintellekti gigatehastel, et liidul oleks võimalik üleilmsel tasandil konkureerida ning tagada teaduses, ***kahesuguse kasutuse potentsiaaliga tehnoloogia alastes teadusuuringutes*** ja elutähtsates tööstussektorites, sealhulgas kaitsetööstuses oma strateegiline autonoomia ja konkurentsivõime. Järgmise põlvkonna tehisintellektimudelite jaoks on tarvis ulatuslikku ühendatud andmetöötlustaristut, et teatavates valdkondades, sealhulgas kaitsektoris, saaks toimuda läbimurre. Seepärast on asjakohane lisada programmi „Digitaalne Euroopa“ erieesmärgi nr 1 „Kõrgjõudlusega andmetöötlus“ alla täiendav tegevuseesmärk, mis on pühendatud selliste tehisintellektitehaste ja uue põlvkonna tehisintellekti gigatehaste juurutamisele ja käitamisele, mis on spetsialiseerunud kõige keerukamate, väga suurte tehisintellektimudelite ja -rakenduste, sealhulgas selliseks juurutamiseks vajaliku riist- ja tarkvara arendamisele, treenimisele ja käitamisele.

- (15) ***Kuna liidus tuleb üha rohkem toime tulla küber- ja hübriidohtudega, on õige lisada programmi „Digitaalne Euroopa“ erieesmärgi nr 3 alla sõnaselge keskendumine kerksusele küber- ja hübriidohtude suhtes.*** Programmi „Digitaalne Euroopa“ erieesmärgi nr 5 „Digivõimekuse juurutamine ja parim kasutamine ning koostalitlusvõime“ all on avaliku sektori ja avalikku huvi pakkuvate valdkondade toetamist käsitlevasse tegevuseesmärki vaja lisada kaitsevaldkond, selgitamaks, et liidu rahalist panust selle eesmärgi raames võib laiendada kõnealusele sektorile.
- (16) Samuti ***võib olla vaja*** programmi „Digitaalne Euroopa“ tööprogrammi ***toetuskõlblikkuse reegleid konkreetsetel ja igakülgsetel põhjendatud juhtudel*** kohandada, et assotsieerunud riikides asutatud või liidus asutatud, kuid kolmandatest riikidest kontrollitavatel õigussubjektidel ei oleks ühegi erieesmärgi raames õigust osaleda üheski meetmes, mille puhul keskendutakse kaheksa kasutuse potentsiaaliga tehnoloogiale, või osas neist meetmetest. ***See võimalus tuleks sätestada.*** Sellistel juhtudel tuleks taotlusvoorudes ja pakkumuskutsetes osalejate ringi piirata õigussubjektidega, mis on asutatud liidus või mida loetakse liidus asutatuks ja mis on liikmesriigi või selle kodanike kontrolli all.

- (17) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1153¹⁰ loodud Euroopa ühendamise rahastu eesmärk on kiirendada investeerimist üleeuroopalistesse võrkudesse ning soodustada transpordi-, energeetika- ja digisektori koostoimet. Selleks et toetada kaitseotstarbeliste toodete ja kaitsetehnoloogia, ent ka muude valdkondade jaoks vajalikku ühendatud andmetöötlustaristut, tuleks kõnealuse määruse kohaseid Euroopa ühendamise rahastu digisektori eesmärke laiendada digivõimekuste, näiteks pilvtötluse, tehisintellekti, **tehisintellektitehaste** ja tehisintellekti gigatehaste kasutuselevõtule ja pakkumisele.

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1153, millega luuakse Euroopa ühendamise rahastu ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1316/2013 ja (EL) nr 283/2014 (ELT L 249, 14.7.2021, lk 38, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj>).

- (18) **Ühises valges raamatus on tõdetud, et sõjaväeline liikuvus on Euroopa julgeoleku ja kaitse tagamiseks hädavajalik, ning toodud esile liidu lisaväärtus liikuvuse soodustamiseks vajaliku kahesuguse kasutusega taristu toetamisel. Ühise valge raamatu kontekstis tunnistasid komisjon ja liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja, kui oluline on teha kindlaks tähtsaimad sõjaväelise liikuvuse projektid ning kõrvaldada neljas ELi prioriteetses sõjaväelise liikuvuse koridoris peamised lüngad ja kitsaskohad. Sõjaväeline liikuvus on ka üks Euroopa ühendamise rahastu eesmärke. Liidu piiriülese transporditaristu ehitamisel on peamisi strateegilisi vahendeid üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) poliitika. Algselt oli see küll mõeldud tsiviilotstarbeks, kuid sellel on suur potentsiaal ka kahesuguseks, see tähendab nii tsiviil- kui ka kaitseotstarbeliseks kasutuseks. Peale selle on Sauli Niinistö 30. oktoobri 2024. aasta aruandes, mis käsitleb Euroopa tsiviil- ja sõjalise valmisoleku tugevdamist, sõnaselgelt märgitud, et tuleb tõhustada tööd sõjaväelise liikumise seisukohast prioriteetsete kahesuguse kasutusega transpordikorridoridega ning nendes koridorides relvajõudude jaoks vajalike kütusetarneahelate laiendamiseks. Kuna liidu halveneva julgeolekuolukorra tõttu tuleb kahesuguse kasutusega transporditaristut tugevdada, on asjakohane selgitada, et Euroopa ühendamise rahastu erieesmärgi 3(2) meetmete alla kuuluvad konkreetsed tegevused võivad asjakohasel juhul hõlmata meetmeid kahesuguse kasutusega transporditaristu kaitsmiseks seoses sõjalise vastuliikuvusega või kahesuguseks, see tähendab tsiviil- ja kaitseotstarbeliseks kasutuseks mõeldud kütusetaristu rajamiseks.**

(19) *Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1058¹¹ loodud Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) ja Ühtekuuluvusfondi vahehindamisel nähti ette võimalus investeerida kaitse- või kahesuguse kasutusega taristusse, et edendada sõjaväelist liikuvust, ning saada selleks eelmakseid 20 % ulatuses kavandatud summadest, samuti võimalus taotleda liidult rahastamissummat määraga, mis on kohaldatavast kaasrahastamismäärast 10 protsendipunkti võrra kõrgem, kuid ei ületa 100 %. Juhul kui liikmesriigid paigutavad neile eelarve jagatud täitmise raames eraldatud vahendeid Euroopa ühendamise rahastusse ümber, peaksid neile kahesuguse kasutusega transporditaristu projektide puhul kehtima eel- ja kaasrahastamismäärade osas samad tingimused mis ERFi ja Ühtekuuluvusfondi puhul. Sellisel juhul tuleks need summad reserveerida projektidele, millega arendatakse ELi prioriteetseid sõjaväelise liikuvuse koridore, mille liikmesriigid on kindlaks määranud nõukogu poolt 17. märtsil 2025 heaks kiidetud dokumendi „Sõjaväelise liikuvusega seotud sõjalised vajadused ELis ja väljaspool ELi“ II lisa või selle lisa hilisemas versioonis, samuti digitaalse ühenduvuse ja digitaalse suutlikkuse jaoks, sealhulgas logistikakeskused ja nende koridoride piiriülesed lõigud. Finantsmäärusega on ette nähtud võimalus kehtestada tingimused sellistes konkreetsetes väljavalimismenetlustes osalemiseks, mis mõjutavad julgeolekut ja avalikku korda.*

¹¹ *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi (ELT L 231, 30.6.2021, lk 60, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1058/oj>).*

Sellest tulenevalt peaks olema võimalik näha sellised eritingimused ette seoses ühes või mitmes ELi prioriteetses sõjaväelise liikuvuse koridoris võetavate meetmetega, sealhulgas tingimused, mis on seotud varustuse, kaupade, tarnete või teenuste päritoluriigiga.

- (20) Kuna käesoleva määruse eesmärged – tugevdada kaheksa kasutusega tehnoloogia ja kaitse valdkonnas teadus- ja arendustegevust, parandada liidu kaitsetööstuse konkurentsivõimet ning aidata kaasa seega liidu *kaitsevalmidusele*, suunates investeeringuid kõnealustesse kõige prioriteetsematesse valdkondadesse ümber – ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (21) Seepärast tuleks määrusi (EL) 2021/694, (EL) 2021/695, (EL) 2021/697, (EL) 2021/1153 ja (EL) 2024/795 vastavalt muuta.
- (22) Kuna pakiliste geopoliitiliste probleemide tõttu on hädavajalik lubada teha kaitsesektorisse üliolulisi investeeringuid, peaks käesolev määrus jõustuma järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määrust (EL) 2021/694 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 3 lõike 1 teise lõiku lisatakse järgmine punkt:

„c) toetada **ja kiirendada** kahesuguse kasutusega tehnoloogiaga seotud projekte, teenuseid, pädevusi ja rakendusi, **tugevdades ühiskonna vastupanuvõimet.**“

2) Artikli 4 lõikesse 1 lisatakse järgmine punkt:

„d) juurutada ja kasutada tehisintellektitehaseid ja uue põlvkonna tehisintellekti gigatehaseid, mis on spetsialiseerunud kõige keerukamate, väga suurte tehisintellektimudelite ja -rakenduste, sealhulgas selliseks juurutamiseks vajaliku riist- ja tarkvara arendamisele, treenimisele ja kasutamisele.“

3) Artiklit 6 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 punktid e ja f asendatakse järgmisega:

„e) parandada vastupanuvõimet küber- ja hübriidohtude suhtes, mis ähvardavad elutähtsat digitaristut, ning küberrünnete suhtes, aidata suurendada riskiteadlikkust ja teadmisi küberturvalisuse protsessidest, toetada avaliku ja erasektori organisatsioone küberturvalisuse põhitasemete saavutamisel, näiteks andmete otspunktkrüpteerimise ning tarkvarauuenduste juurutamise kaudu;

f) suurendada koostööd tsiviil- ja kaitsevaldkonna vahel seoses kahesuguse kasutusega tehnoloogiaga seotud projektide, teenuste, pädevuste ja rakendustega küberturvalisuse vallas, sealhulgas kaitseotstarbelisele taristule kohandatud küberturvalisuse tehnoloogia arendamine kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/887*;

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/887, millega luuakse küberturvalisuse valdkonna tööstuse, tehnoloogia ja teadusuuringute Euroopa pädevuskeskus ning riiklike koordineerimiskeskuste võrgustik (ELT L 202, 8.6.2021, lk 1, ELI <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/887/oj>).“;

b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

2. Erieesmärgi nr 3 meetmeid rakendatakse peamiselt küberturvalisuse valdkonna tööstuse, tehnoloogia ja teadusuuringute Euroopa pädevuskeskuse ning riiklike koordineerimiskeskuste võrgustiku kaudu kooskõlas määrusega (EL) 2021/887. ELi küberreservi rakendavad siiski komisjon ja kooskõlas määruse (EL) 2025/38 artikli 14 lõikega 6 ENISA.“

4) Artikli 8 lõike 1 punkt a asendatakse järgmisega:

„a) toetada avalikus sektoris ja avalikku huvi pakkuvates valdkondades, näiteks tervise- ja hooldusvaldkonnas, hariduses, justiits-, tolli-, *elanikkonnakaitse*, kaitse-, transpordi-, liikuvus-, energeetika- ja keskkonnavaldkonnas, kultuuri- ja loomesektoris, sealhulgas asjaomastes liidus asuvates ettevõtetes tiptasemel digitehnoloogia, nagu kõrgjõudlusega andmetöötluse, kvantitehnoloogia, tehisintellekti ja küberturvalisuse tulemuslikku juurutamist ja sellele juurdepääsu;“.

5) Artikli 12 lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Tööprogrammis võidakse ühtlasi sätestada, et igakülselt põhjendatud julgeolekukaalutlustel ei ole assotsieerunud riikides asutatud õigussubjektidel ning liidus asutatud, aga kolmandatest riikidest kontrollitavatel õigussubjektidel ühegi erieesmärgi raames õigust osaleda üheski erieesmärgi nr 3 meetmes või teatavates erieesmärgi nr 3 meetmetes ega sellistes meetmetes, mis on keskendunud kahesuguse kasutuse potentsiaaliga tehnoloogiale. Sellistel juhtudel peab taotlusvoorudes ja pakkumusmenetluses osalejate ring olema piiratud õigussubjektidega, kes on asutatud liikmesriigis või keda loetakse liikmesriigis asutatuks ja kes on liikmesriigi kontrolli all või liikmesriigi kodanike kontrolli all. Neid piiranguid võib kohaldada selliste menetluste raames kasutatavatele võimekustele juurdepääsu suhtes. ***Need piirangud peavad olema proportsionaalsed ja neid kohaldatakse üksnes juhul, kui see on tingimata vajalik.***“

6) Artikli 20 lõikesse 1 lisatakse järgmine punkt:

„d) ***kahesuguse kasutusega tehnoloogia, teenuste, pädevuste või rakenduste toetamiseks ette nähtud konkursikutsete puhul projekti üleeuroopaline mõõde.***“

7) *I lisa erieesmärgi nr 5 punkti I punkt 4 asendatakse järgmisega:*

„4. Transport, liikuvus, energeetika ja keskkond

Niisuguste detsentraliseeritud lahenduste ja taristu juurutamine, mida on vaja selliste mastaapsete digirakenduste jaoks nagu ühendatud ja automatiseeritud sõidukijuhtimine, mehitamata õhu-, maismaa-, pealvee- või allveesõidukid, aruka liikuvuse kontseptsioonid, arukad linnad, arukad maapiirkonnad või äärepoolseimad piirkonnad, ning mis toetavad transpordi-, energia- ja keskkonnapoliitikat ning on kooskõlas Euroopa ühendamise rahastu kohaste transpordi- ja energeetikasektorite digitaliseerimise meetmetega.“

Artikkel 2

Määrust (EL) 2021/695 muudetakse järgmiselt.

1) Artiklisse 46 lisatakse järgmine lõige:

„4a. Erandina Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2024/2509* artikli 212 lõikest 3 käsitatakse tagasimakseid, sealhulgas tagastavaid ettemakseid, tulusid ja kasutamata summasid, millest on maha arvatud programmi „Euroopa horisont“ raames käivitatud Euroopa Innovatsiooninõukogu katseprojekti Euroopa Innovatsiooninõukogu segarahastamise tasud ja kulud, sihtotstarbelise sisetuluna kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 21 lõike 3 punktiga f ning artikli 21 lõigetega 4 ja 5, ning määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 212 lõike 3 teises lõigus sätestatud kaheaastast ajapiirangut kohaldatakse alates ... [ELT: palun sisestada käesoleva muutmismääruse jõustumise kuupäev].

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määruse (EL, Euratom) 2024/2509 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>)).“

2) Artiklit 48 muudetakse järgmiselt:

a) ***lõikes 1*** lisatakse teise lõigu järele järgmised lõigud:

„Erandina artikli 7 lõikest 1 võib käesoleva lõike teise lõigu punktides a, b ja c osutatud toetus hõlmata võimalikke kahesuguse kasutusega rakendusi, ***edendades samal ajal tsiviilrakenduste kasutamist.***

Erandina artikli 7 lõikest 1 võib käesoleva lõike teise lõigu punktis d osutatud toetus hõlmata ***STEPi määruse artikli 2 lõike 1 punkti a alapunktis iv osutatud elutähtsa kaitsetehnoloogia*** innovatsiooni, ***edendades samal ajal asjakohasel juhul kahesuguse kasutuse potentsiaaliga tehnoloogia innovatsiooni.***“;

b) lisatakse järgmine lõige:

„1a. Käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud erandite kohaldamine artikli 7 lõikest 1 lisatakse artikli 50 kohasesse komisjoni seiresse programmi üle.“;

c) *lõige 2 asendatakse järgmisega:*

„2. „Acceleratori“ toetusesaaja peab olema õigussubjekt, kes kvalifitseerub liikmesriigis või assotsieerunud riigis asuvaks iduettevõtjaks, VKEks või erandjuhul väikeseks keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjaks, kes kavatseb laieneda.

Käesoleva artikli lõike 1 teise lõigu punkti d kohase elutähtsa kaitsetehnoloogia innovatsiooni toetamises võivad osaleda üksnes selliseid õigussubjektid, mis on asutatud liidus, Ukrainas või programmiga „Euroopa horisont“ assotsieerunud EMP liikmesriigis. Selliste õigussubjektide osalemine, kes on sellise kolmanda riigi otsese või kaudse kontrolli all, mis ei ole Ukraina ega programmiga „Euroopa horisont“ assotsieerunud EMP liikmesriik, või sellise kolmanda riigi õigussubjektide otsese või kaudse kontrolli all, on välistatud.

*Õigussubjektil, kes on asutatud liidus või programmiga „Euroopa horisont“
assotsieerunud EMP liikmesriigis ja kes on sellise kolmanda riigi kontrolli all, mis
ei ole Ukraina ega programmiga „Euroopa horisont“ assotsieerunud EMP
liikmesriik, või sellise kolmanda riigi õigussubjekti kontrolli all, mis ei ole Ukraina
ega programmiga „Euroopa horisont“ assotsieerunud EMP liikmesriik, on
erandina teisest lõigust õigus olla käesoleva artikli lõike 1 kohaselt toetusesaaja,
tingimusel et komisjonile tehakse kättesaadavaks tagatised. Sellised tagatised
kiidetakse heaks kooskõlas selle liikmesriigi või programmiga „Euroopa horisont“
assotsieerunud EMP liikmeriigi menetlustega, kus õigussubjekt on asutatud,
näiteks asjakohaste meetmetega vastavalt taustauuringutele, nagu on määratletud
Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/452* artikli 2 punktis 3.*

*Tagatised peavad andma kindluse, et õigussubjekti toetamine ei ole vastuolus liidu
ega selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvidega, mis on kindlaks määratud
ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames kooskõlas ELi lepingu V jaotisega,
sealhulgas heanaaberlike suhete põhimõtte austamisega.*

Seoses käesoleva artikli lõike 1 teise lõigu punkti a, b või c kohase toetusega, mis hõlmab võimaliku kahesuguse kasutusega rakendusi, võib tööprogrammiga ette näha, et osalemist on võimalik piirata üksnes liikmesriikides asutatud õigussubjektidega või lisaks liikmesriikidele ka kindlaksmääratud assotsieerunud riikides asutatud õigussubjektidega. Euroopa Majanduspiirkonna liikmeteks olevates assotsieerunud riikides asutatud õigussubjektide osalemise piiramine peab olema kooskõlas Euroopa Majanduspiirkonna lepingu tingimustega. Liidu ja selle liikmesriikide strateegiliste huvide kaitsmiseks võib tööprogrammis igakülgselt põhjendatud erandlikel põhjustel samuti välistada liidus või assotsieerunud riikides asutatud selliste õigussubjektide konkurssidel osalemise, kes on otseselt või kaudselt mitteassotsieerunud kolmandate riikide või mitteassotsieerunud kolmandate riikide õigussubjektide kontrolli all, või seada nende osalemine sõltuvaks tööprogrammis sätestatud tingimustest.

Ettepaneku võib esitada kas toetusesaaja või toetusesaaja eelneva nõusoleku alusel üks või rohkem füüsilist isikut või õigussubjekti, kes kavatsevad kõnealuse toetusesaaja asutada või seda toetada. Viimasel juhul allkirjastatakse rahastamisleping üksnes toetusesaajaga.

* *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/452, millega luuakse liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute raamistik (ELT L 079I, 21.3.2019, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/oj>).“*

Artikkel 3

Määrust (EL) 2021/697 muudetakse järgmiselt.

1) *Artikkel 5 asendatakse järgmisega:*

*„Artikkel 5
Assotsieerunud riigid*

Kaitsefondis võivad osaleda järgmised kolmandad riigid (assotsieerunud riigid):

a) *Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni liikmed, kes on ühtlasi EMP liikmesriigid, vastavalt Euroopa Majanduspiirkonna lepingus sätestatud tingimustele;*

b) Ukraina vastavalt ELi-Ukraina assotsieerimislepingus sätestatud tingimustele.“

2) Artikkel 6 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 6

Toetus murrangulisele kaitsetehnoloogiale

1. **Kaitsefond** toetab meetmeid, mis soodustavad artiklis 24 osutatud tööprogrammides kindlaks määratud sekkumisvaldkondades murrangulise kaitsetehnoloogia väljatöötamist.
2. Tööprogrammides esitatakse murrangulise kaitsetehnoloogia jaoks kõige paremini sobivad rahastamisvormid, toetuste valimise ja andmise kriteeriumid ja -menetlused ning rakendamise kord.“

3) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 8a

Kumulatiivne rahastamine ja vahendite ümberpaigutamine

1. Meede, mis on saanud toetust mõnest muust liidu programmist, võib toetust saada ka **kaitsefondist**, tingimusel et neist toetustest ei kaeta samu kulusid. Mõnest muust liidu programmist saadud toetussumma suhtes kohaldatakse asjaomase programmi reegleid. Kooskõlas dokumentidega, milles on sätestatud toetuse tingimused, võib liidu eri programmidest saadud toetuse arvutada proportsionaalselt.
2. Vahendid, mis on liikmesriikidele eraldatud eelarve jagatud täitmise raames, võib asjaomase liikmesriigi taotluse alusel paigutada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060* asjaomastes sätetes ette nähtud tingimustel **kaitsefondi** ümber. Neid vahendeid hallates täidab komisjon eelarvet Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EU, Euratom) 2024/2509** artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punkti a alusel otse või kõnealuse lõigu punkti c alusel kaudselt. Neid vahendeid **rakendatakse** asjaomase liikmesriigi huvides **ja kooskõlas kaitsefondi reeglitega**.

3. Erandina artikli 13 lõikest 2 võib käesoleva artikli lõike 2 kohaselt ümber paigutatud vahendeid kasutada **artikli 10 lõike 3 punktides e–h** osutatud rahastamiskõlblike meetmete rahastamiseks kuni 100 % ulatuses rahastamiskõlblikest kuludest.
4. Kui komisjon ei ole võtnud eelarvet otse või kaudselt täites käesoleva artikli lõike 2 kohaselt ümber paigutatud vahendite suhtes igal juhul hiljemalt 30. septembriks 2027 juriidilist kohustust, võib vastavad kulukohustustega sidumata vahendid asjaomase liikmesriigi taotlusel määruse (EL) 2021/1060 asjakohaste sätetega ette nähtud tingimustel ühesse või mitmesse vastavasse lähteprogrammi tagasi paigutada.
5. Liikmesriigid, liidu institutsioonid, organid ja asutused, kolmandad riigid, rahvusvahelised organisatsioonid, rahvusvahelised finantsasutused ja muud kolmandad isikud võivad **kaitsefondi** täiendavalt rahaliselt toetada. Sellist rahalist toetust käsitatakse sihtotstarbelise välistuluna määruse (EU, Euratom) 2024/2509 artikli 21 lõike 2 punktide a, d või e või artikli 21 lõike 5 tähenduses.

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 159, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>).

** Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).“

Määrust (EL) 2021/1153 muudetakse järgmiselt.

1) Artiklit 3 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. CEFi üldeesmärkideks on rajada, arendada ja ajakohastada transpordi-, energeetika- ja digisektoris üleeuroopalisi võrke, viia nende rajamine lõpule ja muuta need töökindlaks ning hõlbustada taastuenergiavaldkonnas piiriülest koostööd, võttes arvesse pikaajalisi süsinikuheite vähendamise kohustusi ning eesmärke suurendada Euroopa konkurentsivõimet; tagada arukas, kestlik ja kaasav majanduskasv; territoriaalne, sotsiaalne ja majanduslik ühtekuuluvus ning pääs siseturule ja selle integratsioon, pannes rõhku transpordi-, energeetika- ja digisektori koostoime hõlbustamisele.“;

b) ***lõike 2 punkt c asendatakse järgmisega:***

■

„c) digisektoris: aidata arendada ühishuviprojekte, mis on seotud ohutute ja turvaliste ülisuure läbilaskevõimega võrkude, sealhulgas 5G-süsteemide kasutuselevõtmise ja neile juurdepääsuga, digivõimekuste, nagu pilvtöötuse, tehisintellekti, ***tehisintellektihaste*** ja tehisintellekti gigatehaste arendamise ja kasutuselevõtmisega, digitaalsete tuumvõrkude töökindluse ja läbilaskevõime suurendamisega liidu territooriumil, ühendades need naaberterritooriumidega, ning transpordi- ja energiavõrkude digitaliseerimisega.“

2) Artikli 8 lõikesse 4 lisatakse järgmine punkt:

„f) ühishuviprojektid, mis aitavad arendada ja kasutusele võtta või märgatavalt ajakohastada digivõimekusi, sealhulgas pilvtöötlust, tehisintellekti, ***tehisintellektihaseid*** ja tehisintellekti gigatehaseid, seatakse prioriteediks vastavalt sellele, kui suur on nende panus siseturu ***tõrgeteta toimimise*** seisukohast üliolulise transpordi-, energia- ja digitaristu toimimise, töökindluse ja turvalisuse parandamisse.“

3) *Artiklit 9 muudetakse järgmiselt:*

a) *lõikesse 2 lisatakse järgmine lõik:*

„Esimese lõigu punkti c kohase meetme alla kuuluv konkreetne tegevus võib asjakohasel juhul hõlmata meetmeid kahesuguse, see tähendab tsiviil- ja kaitseotstarbelise kasutusega taristu kaitsmiseks seoses sõjalise vastuliikuvusega või kahesuguseks, see tähendab tsiviil- ja kaitseotstarbeliseks kasutuseks mõeldud kütusetaristu rajamiseks.“;

b) lõiget 4 muudetakse järgmiselt:

i) punkt d asendatakse järgmisega:

„d) meetmed, millega toetatakse uute tuumikvõrkude, sealhulgas merekaablite kasutuselevõttu või olemasolevate tuumikvõrkude kaitset, märkimisväärset täiustamist või parandamist liikmesriikides ja nende vahel ning liidu ja kolmandate riikide vahel, nagu lisa V osa punktis 3 loetletud meetmed, ning muud meetmed, millega toetatakse kõnealuses punktis osutatud tuumikvõrkude kasutuselevõttu;“;

ii) lisatakse järgmine punkt:

*„f) meetmed, millega toetatakse digivõimekuste, nagu pilvtöötluste, tehisintellekti, **tehisintellektitehaste** ja tehisintellekti gigatehaste arendamist ja kasutuselevõttu.“*

4) Artikli 15 lõikesse 2 lisatakse järgmine punkt:

„ba) tingimusel et vajalikud vahendid kantakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EL) 2021/1058* ja (EL) 2021/1056** kohase programmide vahehindamise raames ja käesoleva määruse artikli 4 lõike 13 kohaselt üle Euroopa ühendamise rahastusse käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punkti a alapunktis ii osutatud erieesmärkidega seotud ehitustöödeks, kohaldatakse järgmisi tingimusi:

- i) kaasrahastamismäärasid ***võib punktis b osutatud kaasrahastamismääraga võrreldes 10 protsendipunkti võrra*** tõsta;
- ii) meetmete jaoks võib teha eelmakseid, mis moodustavad toetuslepinguga ette nähtud summast vähemalt **20** %;

- iii) meetmeid rakendatakse ühes või mitmes neljast ELi prioriteetsest sõjaväelise liikuvuse koridorist, mille liikmesriigid on kindlaks määranud dokumendi „Sõjaväelise liikuvusega seotud sõjalised vajadused ELi piires ja väljaspool ELi“ II lisas, *sealhulgas logistikakeskustes ja nende koridoride piiriülestes lõikudes*, ja need peavad vastama taristunõuetele, mis on sätestatud komisjoni rakendusmääruses (EL) 2021/1328***, *ning selliste meetmete väljavalimismenetluses osalemise eritingimused võib kehtestada kooskõlas* Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2024/2509**** *artikliga 136.*

-
- * Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1158, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi (ELT L 231, 30.6.2021, lk 60, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1058/oj>).
- ** Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1056, 24. juuni 2021, millega luuakse Õiglase Ülemineku Fond (ELT L 231, 30.6.2021, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1056/oj>).
- *** Komisjoni 10. augusti 2021. aasta rakendusmäärus (EL) 2021/1328, millega kehtestatakse taristunõuded kahesuguse kasutusega taristu teatavate kategooriatega seotud meetmete suhtes vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2021/1153 (ELT L 288, 11.8.2021, lk 37, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/1328/oj).
- **** Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).“

Määruse (EL) 2024/795 artiklit 2 muudetakse järgmiselt:

1) **█** lõike 1 punkti a lisatakse järgmine alapunkt:

„iv) kaitsetehnoloogiad;“;

2) **lõike 2 punkt b asendatakse järgmisega:**

„b) need aitavad kaasa liidu strateegilise sõltuvuse ja haavatavuse vähendamisele või ennetamisele.“;

3) **lõige 7 asendatakse järgmisega:**

„7. Hiljemalt 2. maiks 2024 annab komisjon välja suunised selle kohta, millistel alustel saab käesoleva artikli lõike 1 punktis a osutatud sektorite tehnoloogiat pidada elutähtsaks ning kuidas täita käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud tingimusi. Nendes suunistes selgitab komisjon väärtusahela mõistet ja sellega seotud teenuseid, mis on käesoleva artikli lõikes 3 osutatud lõpptoodete väljatöötamiseks või tootmiseks kriitilise tähtsusega ja spetsiifilised. Hiljemalt ... [ELT: palun sisestada kuupäev, mis on kaks kuud pärast käesoleva muutmismääruse jõustumist] ajakohastab komisjon neid suuniseid, et hõlmata artikli 2 lõike 1 punkti a alapunktis iv sätestatud sektor. Need suunised vaadatakse artiklis 8 osutatud vahehindamise aruande põhjal asjakohasel juhul läbi.“

Artikkel 6

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

....

Euroopa Parlamendi nimel

Nõukogu nimel

president

eesistuja
